

Yeni Okuryazarlık Kavramları

BTAE 105 – Öğretim Teknolojilerinin Temelleri

2020/2021 Güz Dönemi

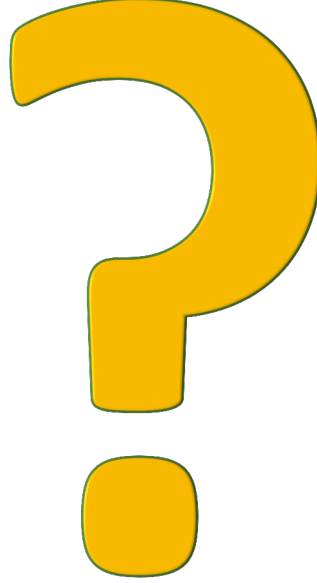
Hafta 6

Dr. Öğr. Üyesi H. Gökçe BİLGİÇ DOĞAN

Okuryazarlık nedir?

Okuryazarlık nedir?

- Okuryazar olma durumu

- Okuryazar?

Okuma yazması olan, öğrenim görmüş (kimse)

TDK Tanımı

Okuryazarlık nedir?

‘Okumak ve Yazmak’

- Yazı sembollerini kullanmak ve yine aynı yazı sembolleriyle oluşturulan anlamı çözmek
- Yaşadığımız dünya, yazı sembolleri yanında binlerce sembolik anlatımı da içermektedir. Bütün bu sembolleri anlamlandırmaya çalışma bir tür okuma olarak ifade edilmektedir.

Okuryazarlık kavramı

Değişim

Toplumsal

Bilgi Gereksinimleri

Teknoloji

Bilgi Kaynakları

Okuryazarlık kavramının tarihsel değişimi

Toplumun kabul ettiği alfabe sistemine göre yazılı bir metinde yer alan harfleri çözümleyebilmek ve yazılı bir metin üretebilmek

görsel ve işitsellerin anlamlandırılması,

Elektronik donanım ve yazılımların kullanılması

Okuryazarlık kavramının tarihsel değişimi

- Alfabeyle dayalı okuryazarlık
- İşlevsel okuryazarlık
- Eleştirel okuryazarlık
- Yeni okuryazarlıklar

Alfabeye Dayalı Okuryazarlık

Birinci dalga okuryazarlık, alfabeye dayalı okuryazarlık anlayışıdır ve sadece okuma-yazma eylemleriyle sınırlıdır.

İşlevsel Okuryazarlık

İkinci dalga okuryazarlık işlevsel (fonksiyonel) okuryazarlık hareketidir. Bireyleri günlük hayatın içerisinde katılımcı bireyler olmaya doğru yönlendirmede bir araç olarak görülmektedir.

Eleştirel Okuryazarlık

Üçüncü dalga okuryazarlık eleştirel okuryazarlık hareketidir. Bu yaklaşımın temelinde eleştirel kuram ve eleştirel pedagoji yer almaktadır.

Yeni Okuryazarlıklar

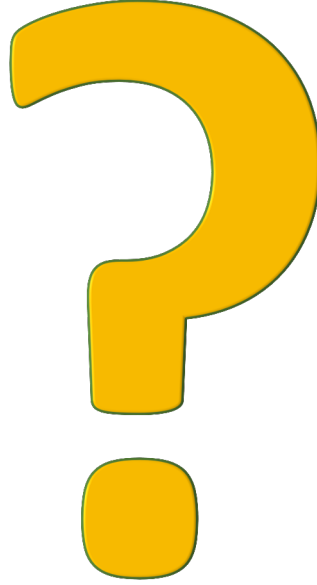
21. yüzyılda 'Okuryazar olmak' okumayı, yazmayı ve işlem yapmayı bilmenin çok ötesinde yeterlilikler gerektirmektedir.

Yeni okuryazarlıkların ortaya çıkmasında belirleyici unsur bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerdir.

Yeni Okuryazarlıklar nelerdir?

Yeni Okuryazarlıklar

**Bilgi
Okuryazarlığı**

**Medya
Okuryazarlığı**

**Eleştirel Medya
Okuryazarlığı**

Web Okuryazarlığı

**Bilgisayar
Okuryazarlığı**

Görsel Okuryazarlık

**Finansal
Okuryazarlık**

Ağ Okuryazarlığı

**Bilgi ve İletişim Teknolojileri
(BİT) Okuryazarlığı**

**İnternet
Okuryazarlığı**

Görsel Okuryazarlık

**Dijital
Okuryazarlık**

Bilgi Okuryazarlığı

- Gereksinim duydukları bilginin boyutunu ve yapısını belirler.
- Gereksinim duydukları bilgiye etkin ve etkili olarak erişirler.
- Bilgiyi ve bilgi kaynaklarını eleştirel olarak değerlendirirler ve seçmiş oldukları bilgiyi kendi bilgi tabanları ve değer sistemleri içerisinde birleştirirler.
- Bireysel veya bir grubun üyesi olarak özel bir amacın gerçekleştirilmesinde bilgiyi etkili bir biçimde kullanırlar.
- Bilginin önündeki yasal, ekonomik ve sosyal sorunlarını bilirler ve bilgiyi etik ve yasalara uygun olarak kullanırlar.

Medya Okuryazarlığı

- Medya, kişilere veya kitlelere ulaşmak için kullanılan her türden sözlü, yazılı, basılı, görsel metin ve imgeleri içeren geniş bir iletişim araçları yelpazesini ifade etmektedir.
- Kitaplar, gazeteler, dergiler, broşürler, radyo, film, reklam panoları, televizyon ve İnternet en yaygın medya örneklerindendir.

Medya Okuryazarlığı

- Medya okuryazarlığı; değişik yapıdaki medya mesajlarına ulaşma, mesajları analiz etme, değerlendirme ve medya mesajı oluşturup kullanabilme becerisi olarak tanımlanmaktadır.

Medya Okuryazarlığı

- Medyada kullanılan dilin analizi için
  - Anlamı oluşturmada, dilin nasıl kullanıldığına,
  - Dil kullanımındaki kurallara,
  - Dil kullanımındaki kodlara,
  - Kuralları içerik türlerine göre nasıl değiştiğine,
  - İmge, ses ve sözcüklerin nasıl birleştirildiği
  - Kullanılan teknolojinin anlamı nasıl etkilediğine odaklanır.

Teknoloji Okuryazarlığı

- Teknolojinin doğasını anlama
- Teknoloji ve toplum arasındaki ilişkiyi anlama
- Teknolojik tasarım süreçlerini kavrama
- İçerisinde bulunduğumuz teknolojik dünya için ilgili yetenekleri kullanma ve geliştirme
- Kendine uygun olan teknolojileri seçebilme

Bilgisayar Okuryazarlığı (1)

- Bilgisayar kullanabilme becerileri
- Günlük hayatında gerekli olan bilgisayar becerileri
- Bilgiyi elde etmede, iletişim kurmada ve sorun çözmede bilgisayarı kullanabilme becerilerini kapsar.

Bilgisayar Okuryazarlığı (2)

- ECDL – Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası
  - Modül 1 – Temel Bilgisayar Bilgisi
  - Modül 2 – Temel Web Bilgisi
  - Modül 3 – Kelime İşlem Programı
  - Modül 4 – Hesap Tabloları

Bilgisayar Okuryazarlığı (3)

- Bu bağlamda bilgisayar okuryazarı olan bir birey aşağıdaki yeterlikleri göstermelidir:
  - Bilgisayarın donanım parçalarını tanımlayabilme
  - Bilgisayarı doğru olarak açıp kapatabilme
  - Taşınır bellek kullanabilme
  - Fare ve klavyeden veri girişini yapabilme
  - Tarih/saat, ses, görüntü ve diğer donanım aygıtlarını ayarlayabilme
  - Yaygın programları bilgisayara kurup ayarlarını yapabilme
  - Bilgisayarı kullanarak iletişim kurabilme
  - Bilgisayarı kullanarak İnternet'e erişebilme
  - E-posta gönderip alabilme, mesajlara dosya ekleyebilme

Bilgisayar Okuryazarlığı (4)

- Bu bağlamda bilgisayar okuryazarı olan bir birey aşağıdaki yeterlikleri göstermelidir:
  - Bilgisayara İnternetten dosya indirip, İnternet'e dosya yükleyebilme
  - Pencereleeri boyutlandırıp, taşıyabilme ve kapatabilme
  - Ağ üzerinden dosya sunucularına ve yazıcılara erişebilme
  - Dosyaları farklı sürücüler üzerine kaydedebilme
  - İsteddiği programı çalıştırabilme
  - Bilgisayar dosyaları arasında arama yapabilme
  - Bilgisayar dosyalarını isimlendirebilme, saklayabilme ve silme
  - Bilgisayarda dosya kopyalayabilme
  - Kelime işlem yazılımlarını kullanabilme
  - Hesap tablolarını kullanabilme

Bilgisayar Okuryazarlığı (4)

- Bu bağlamda bilgisayar okuryazarı olan bir birey aşağıdaki yeterlikleri göstermelidir:
  - İnternet tarayıcıları kullanabilme
  - İnternet tarayıcılarının ayarlarını yapabilme ve İnternet'e güvenli bağlanma
  - Web'te arama yapabilme

Web Okuryazarlığı

- İnternet okuryazarlığı
- Ağ okuryazarlığı
- Bilgi ağlarından bulunan bilgiyi tanımlama, erişme ve kullanma becerisidir.
- Teknik beceriler ve bilgisayar okuryazarlığının ötesinde, İnternet'in işbirliğine dayanan ortamında bireylerin okuma, yazma ve etkin katılım gibi yöntemleri anlayabilme becerisidir.

Kaynakça

- Yazıcı, M. Web Okuryazarlığı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları